

Hästkunskap

Hästen har i dag ett stort värde för många människor och används i många olika sammanhang, till exempel inom hästsport, fritidsverksamhet och rehabilitering samt som arbetshäst inom natur- och landskapsvård. Ämnet hästkunskap behandlar skötsel av hästar, utrustning och tillhörande anläggningar. Det behandlar också hästars foderbehov, hästars miljö och hälsa samt avel. Dessutom behandlas etiska ställningstaganden och lagar och andra bestämmelser som reglerar hästhållning.

Ämnets syfte

Undervisningen i ämnet hästkunskap ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper för yrkesarbete som hästskötare. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att sköta och utfodra hästar, sköta stall och anläggningar samt utrusta hästar för olika ändamål. Eleverna ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hästars biologi och naturliga beteende. Undervisningen ska leda till att eleverna utvecklar förmåga att iaktta och tolka hästars beteende, utveckling, välmående och hälsa. I undervisningen ska eleverna ges möjlighet att utveckla förmåga att arbeta med hästar på ett säkert och etiskt sätt. Praktiska övningar och praktiskt arbete ska ingå i undervisningen. Genom laborationer och undersökande arbetssätt ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hästars exteriör och rörelse, fysiologi, genetik och avel. Genom ställturer och observationer i fält ska eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper om hästars beteende och hälsa.

Undervisningen i ämnet hästkunskap ska ge eleverna förutsättningar att utveckla följande:

1. Kunskaper om hästars biologi och livscyklar samt om dagens hästraser, deras exteriör och signalement.
2. Kunskaper om hästars näringsbehov och om olika fodermedel.
3. Förmåga att iaktta och tolka hästars utveckling, rörelse, utseende och beteende.
4. Kunskaper om vanligt förekommande sjukdomar, om smittspridning, smittskydd och hygien samt förmåga att arbeta med förebyggande hälsovård.
5. Kunskaper om hästavel och reproduktion.
6. Förmåga att planera arbetsuppgifter samt att sköta och hantera hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt.
7. Förmåga att sköta och hantera stallar och utrustning.
8. Förmåga att upprätta foderstater och att utfodra hästar med utgångspunkt från deras näringsbehov.
9. Förmåga att arbeta ergonomiskt.
10. Kunskaper om lagar och andra bestämmelser som rör arbete med hästar.

Kurser i ämnet

- Hästkunskap 1, 100 poäng, som bygger på kursen djurhållning.
- Hästkunskap 2, 100 poäng, som bygger på kursen hästkunskap 1.

- Hästkunskap 3, 100 poäng, som bygger på kursen hästkunskap 2.

Hästkunskap 1, 100 poäng

Kurskod: HÄTHÄS01

Kursen hästkunskap 1 omfattar punkterna 1–4, 6–7 och 9–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på punkterna 3, 6–7 och 10.

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Biologisk grund

- Olika hästraser: exteriör, signalement, ursprung och användningsområden.
- Hovens uppbyggnad och funktion. Sjukdomar och sjukdomssymtom i hoven.
- Hästars beteenden, historia och domesticering. Hästars roll i samhället genom tiderna.
- Olika fodermedel och grovfoderproduktion samt foderkvalitet och näringsinnehåll.
- Hästars näringsbehov: underhållsbehov samt tillägg för föl, unghästar och vuxna hästar.
- Smittskydd och hygien.
- Etik i samband med skötsel och hållande av hästar.

Arbetsuppgifter

- Hästskötsel, till exempel rykt, hovskötsel, bandagering, dekorativ hästvård samt vård av utrustning för hästar.
- Stallskötsel, till exempel utfodring, rengöring och iordningställande av stall.
- Underhåll av stallmiljöer, till exempel vad gäller ströbäddar, inredning, tvättning och målning.
- Anläggningsskötsel, till exempel vad gäller staket, träningsbanor, beten och vattenanläggningar.
- Visning av häst vid hand vid till exempel veterinärbesiktning eller bedömning.
- Förebyggande hälsovård, till exempel iakttagelser och visitering för att bedöma hästars hälsa. Hästars kroppstemperatur, andning och puls.
- Tolkning av foderanalyser och foderstater.

Arbetsmiljö, säkerhetsfrågor och bestämmelser

- Ergonomi, arbetsmiljö och säkerhet i samband med hästskötsel.
- Lagar och andra bestämmelser i samband med hästskötsel.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven namnger olika hästraser och beskriver **översiktligt** deras egenskaper, användningsområden och naturliga beteende. Eleven redogör också **översiktligt** för olika fodermedel och deras näringsinnehåll samt för hur foder ska hanteras hygieniskt och för att bibehålla hög kvalitet. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för biologiska samband mellan hästars användning, utveckling och näringsbehov.

I samband med stallturer observerar eleven hästars utseende och beteende samt drar utifrån sina observationer **enkla** slutsatser om hästarnas kondition och välbefinnande. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för faktorer som bidrar till en god miljö för hästar samt för förebyggande åtgärder mot ohälsa hos hästar.

Eleven följer arbetsinstruktioner och sköter och hanterar **i samråd** med handledare hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Dessutom sköter och hanterar eleven **i samråd** med handledare stall och utrustning. Resultatet av arbetet är **tillfredsställande**. I arbetet utför eleven **i samråd** med handledare dagliga rutiner samt daglig tillsyn och kontroll av den tekniska utrustningens funktion. Eleven löser också **i samråd** med handledare de problem som uppstår. Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven namnger olika hästraser och beskriver **utförligt** deras egenskaper, användningsområden och naturliga beteende. Eleven redogör också **utförligt** för olika fodermedel och deras näringsinnehåll samt för hur foder ska hanteras hygieniskt och för att bibehålla hög kvalitet. Dessutom redogör eleven **utförligt** för biologiska samband mellan hästars användning, utveckling och näringsbehov.

I samband med stallturer observerar eleven hästars utseende och beteende samt drar utifrån sina observationer **välgrundade** slutsatser om hästarnas kondition och välbefinnande. Dessutom redogör eleven **utförligt** för faktorer som bidrar till en god miljö för hästar samt för förebyggande åtgärder mot ohälsa hos hästar.

Eleven följer arbetsinstruktioner och sköter och hanterar **efter samråd** med handledare hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Dessutom sköter och hanterar eleven **efter samråd** med handledare stall och utrustning. Resultatet av arbetet är **tillfredsställande**. I arbetet utför eleven **efter samråd** med handledare dagliga rutiner samt daglig tillsyn och kontroll av den tekniska utrustningens funktion.

Eleven löser också **efter samråd** med handledare de problem som uppstår. Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **utförligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven namnger olika hästraser och beskriver **utförligt och nyanserat** deras egenskaper, användningsområden och naturliga beteende. Eleven redogör också **utförligt och nyanserat** för olika fodermedel och deras näringsinnehåll samt för hur foder ska hanteras hygieniskt och för att bibehålla hög kvalitet. Dessutom redogör eleven **utförligt och nyanserat** för biologiska samband mellan hästars användning, utveckling och näringsbehov.

I samband med stallturer observerar eleven hästars utseende och beteende samt drar utifrån sina observationer **välgrundade och nyanserade** slutsatser om hästarnas kondition och välbefinnande. Dessutom redogör eleven **utförligt och nyanserat** för faktorer som bidrar till en god miljö för hästar samt för förebyggande åtgärder mot ohälsa hos hästar.

Eleven följer arbetsinstruktioner och sköter och hanterar **efter samråd** med handledare hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Dessutom sköter och hanterar eleven **efter samråd** med handledare stall och utrustning. Resultatet av arbetet är **gott**. I arbetet utför eleven **efter samråd** med handledare dagliga rutiner samt daglig tillsyn och kontroll av den tekniska utrustningens funktion. Eleven löser också **efter samråd** med handledare de problem som uppstår. Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **utförligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Hästkunskap 2, 100 poäng

Kurskod: HÄTHÄS02

Kursen hästkunskap 2 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte, med särskild betoning på förmåga att planera arbetsuppgifter.

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande centrala innehåll:

Biologisk grund

- Skador och sjukdomar samt förebyggande åtgärder.
- Hästsjukdomar, sjukdomstillstånd och dopning samt profylax och rehabilitering.
- Fortplantningsorganen hos hingst och sto. Brunstcykeln hos sto, betäckning, befruktning, dräktighet samt eventuella komplikationer i samband med detta.
- Avelsvärde, arvbarhet och nedärvning.
- Signalement och färg samt förekomst och placering av tecken och virvlar.
- Exteriör, kroppsbyggnad, hållbarhet och prestation. Exteriörbedömning och avelsvärdering.

Arbetsuppgifter

- Planering och genomförande av häst- och stallskötsel utifrån dags-, vecko- och årsrutiner.
- Iordningställande av hästar för transport och lastning.
- Åtgärdande av tappska: avtagning av skon, raspning av hoven och påslagning av skon.
- Vård av hästar vid sjukdomstillstånd, till exempel sjukbandagering och sårvård.
- Hantering av hästar vid visitering, sjukdom och besiktning.
- Hantering av hästar i olika åldrar. Tolkning och bedömning av olika reaktioner utifrån hästars naturliga beteende och individuella förutsättningar.
- Beräkning av foderåtgång samt upprättande av foderstat och ekonomisk plan för foderinköp.

Arbetsmiljö, säkerhetsfrågor och bestämmelser

- Ergonomi, arbetsmiljö och säkerhet i samband med hästskötsel.
- Lagar och andra bestämmelser i samband med hästskötsel.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven observerar i samband med stalturer hästars utseende och beteende samt drar utifrån sina observationer **enkla** slutsatser om hästarnas kondition och välbefinnande. Eleven redogör **översiktligt** för faktorer som bidrar till en god miljö för hästar samt för hur miljön kan förbättras. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för skador och sjukdomar hos hästar samt för hur de kan förebyggas.

Eleven redogör **översiktligt** för hästars reproduktionsbiologi samt för hur avelsarbete går till.

Eleven planerar i **samråd** med handledare arbetsuppgifter med hästar. I planeringen upprättar eleven en **enkel** skötselplan med utgångspunkt i hästarnas behov och verksamhetens omfattning. Eleven gör **enkla** bedömningar av när och hur arbetsuppgifterna i stallarna ska genomföras. Eleven sköter och hanterar i **samråd** med handledare hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Dessutom sköter och hanterar eleven i **samråd** med handledare stall och utrustning. I arbetet hanterar eleven med **visst**

handlag hästar i olika åldrar och utvecklingsstadier. Med utgångspunkt i hästarnas näringsbehov upprättar eleven **med viss säkerhet** en **enkel** foderstat.

Resultatet av arbetet är **tillfredsställande**. I arbetet utför eleven **i samråd** med handledare dagliga rutiner samt daglig och periodisk tillsyn och kontroll av den tekniska utrustningens funktion. Eleven löser också **i samråd** med handledare de problem som uppstår. Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven observerar i samband med stallturer hästarnas utseende och beteende samt drar utifrån sina observationer **välgrundade** slutsatser om hästarnas kondition och välbefinnande. Eleven redogör **utförligt** för faktorer som bidrar till en god miljö för hästar samt för hur miljön kan förbättras. Dessutom redogör eleven **utförligt** för skador och sjukdomar hos hästar samt för hur de kan förebyggas.

Eleven redogör **utförligt** för hästarnas reproduktionsbiologi samt för hur avelsarbete går till.

Eleven planerar **efter samråd** med handledare arbetsuppgifter med hästar. I planeringen upprättar eleven en **genomarbetad** skötselplan med utgångspunkt i hästarnas behov och verksamhetens omfattning. Eleven gör **välgrundade** bedömningar av när och hur arbetsuppgifterna i stallarna ska genomföras. Eleven sköter och hanterar **efter samråd** med handledare hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Dessutom sköter och hanterar eleven **efter samråd** med handledare stall och utrustning. I arbetet hanterar eleven med **gott** handlag hästar i olika åldrar och utvecklingsstadier. Med utgångspunkt i hästarnas näringsbehov upprättar eleven **med viss säkerhet** en **välgrundad** foderstat.

Resultatet av arbetet är **tillfredsställande**. I arbetet utför eleven **efter samråd** med handledare dagliga rutiner samt daglig och periodisk tillsyn och kontroll av den tekniska utrustningens funktion. Eleven löser också **efter samråd** med handledare de problem som uppstår. Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **utförligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven observerar i samband med stallturer hästarnas utseende och beteende samt drar utifrån sina observationer **välgrundade och nyanserade** slutsatser om hästarnas kondition och välbefinnande. Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för faktorer som bidrar till en god miljö för hästar samt för hur miljön kan förbättras. Dessutom redogör eleven **utförligt och nyanserat** för skador och sjukdomar hos hästar samt för hur de kan förebyggas.

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för hästarnas reproduktionsbiologi samt för hur avelsarbete går till.

Eleven planerar **efter samråd** med handledare arbetsuppgifter med hästar. I planeringen upprättar eleven en **genomarbetad** skötselplan med utgångspunkt i hästarnas behov och verksamhetens omfattning. Eleven gör **välgrundade och nyanserade** bedömningar av när och hur arbetsuppgifterna i stallarna ska genomföras. Eleven sköter och hanterar **efter samråd** med handledare hästar på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Dessutom sköter och hanterar eleven **efter samråd** med handledare stall och utrustning. I arbetet hanterar eleven med **mycket gott** handlag hästar i olika åldrar och utvecklingsstadier. Med utgångspunkt i hästarnas näringsbehov upprättar eleven **med säkerhet** en **välgrundad och nyanserad** foderstat.

Resultatet av arbetet är **gott**. I arbetet utför eleven **efter samråd** med handledare dagliga rutiner samt daglig och periodisk tillsyn och kontroll av den tekniska utrustningens funktion. Eleven löser också **efter samråd** med handledare de problem som uppstår. Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **utförligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Hästkunskap 3, 100 poäng

Kurskod: HÄTHÄS03

Kursen hästkunskap 3 omfattar punkterna 1–10 under rubriken Ämnets syfte.

Centralt innehåll

Undervisningen i kursen ska behandla följande innehåll:

- Hygien och smittskyddsarbete i häststallar.

- Arbete med hästar och utrustning för hästar inom ett specialområde, till exempel, trav, galopp, dressyr, hoppning, fälttävlan och stuteri.
- Skötsel av stallar och anläggningar.
- Planering av skötselrutiner och utfodringsrutiner i häststallar.
- Etik i samband med hästhantering och hästskötsel.
- Ergonomi, arbetsmiljö och säkerhet i samband med hästskötsel.
- Lagar och andra bestämmelser i samband med hästskötsel.
- Journalföring och rapportering.

Kunskapskrav

Betyget E

Eleven redogör **översiktligt** för hygien och smittskyddsarbete i stallar och anläggningar. Dessutom ger eleven **enkla** förslag på förebyggande åtgärder för att undvika smittspridning.

Eleven planerar och utför **i samråd** med handledare arbetsuppgifter inom ett specialområde. I arbetet vårdar och behandlar eleven **i samråd** med handledare hästar. Arbetet utförs på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Resultatet av arbetet är **tillfredsställande**. I arbetet löser eleven **i samråd** med handledare de problem som uppstår.

Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **översiktligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer. När arbetet är utfört utvärderar eleven med **enkla** omdömen sitt arbete och resultat. Dessutom för eleven **enkla** journalanteckningar över arbetet med hästar och deras skötsel samt rapporterar **med viss säkerhet** förändringar hos hästarna eller i deras miljö.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget D

Betyget D innebär att kunskapskraven för E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Betyget C

Eleven redogör **utförligt** för hygien och smittskyddsarbete i stallar och anläggningar. Dessutom ger eleven **välgrundade** förslag på förebyggande åtgärder för att undvika smittspridning.

Eleven planerar och utför **efter samråd** med handledare arbetsuppgifter inom ett specialområde. I arbetet vårdar och behandlar eleven **efter samråd** med handledare hästar. Arbetet utförs på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Resultatet av arbetet är **tillfredsställande**. I arbetet löser eleven **efter samråd** med handledare de problem som uppstår.

Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **utförligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer. När arbetet är utfört utvärderar eleven med **nyanserade** omdömen sitt arbete och resultat. Dessutom för eleven **noggranna** journalanteckningar över arbetet med hästar och deras skötsel samt rapporterar **med viss säkerhet** förändringar hos hästarna eller i deras miljö.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med viss säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.

Betyget B

Betyget B innebär att kunskapskraven för C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Betyget A

Eleven redogör **utförligt och nyanserat** för hygien och smittskyddsarbete i stallar och anläggningar. Dessutom ger eleven **välgrundade och nyanserade** förslag på förebyggande åtgärder för att undvika smittspridning.

Eleven planerar och utför **efter samråd** med handledare arbetsuppgifter inom ett specialområde. I arbetet vårdar och behandlar eleven **efter samråd** med handledare hästar. Arbetet utförs på ett ansvarsfullt, etiskt och säkert sätt. Resultatet av arbetet är **gott**. I arbetet löser eleven **efter samråd** med handledare de problem som uppstår.

Eleven arbetar ergonomiskt med hästar, tillhörande utrustning och stall. Dessutom redogör eleven **utförligt** för och arbetar i enlighet med lagar och andra bestämmelser som gäller i aktuella situationer. När arbetet är utfört utvärderar eleven med **nyanserade** omdömen sitt arbete och resultat **samt ger förslag på hur arbetet kan förbättras**. Dessutom för eleven **noggranna och utförliga** journalanteckningar över arbetet med hästar och deras skötsel samt rapporterar **med säkerhet** förändringar hos hästarna eller i deras miljö.

När eleven samråder med handledare bedömer hon eller han **med säkerhet** den egna förmågan och situationens krav.